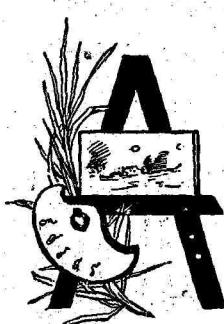

• Η οικία ἐν γῇ ἐγεννήθη ὁ Σολωμός.

★ ΚΑΛΛΙΤΕΧΝΙΚΑ ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ ★

Η “ΠΑΝΔΩΡΑ”,

ΦΟΥ ἐν συναναστροφῇ ἐπλέξαμεν τὸ ἔγκώμιον τοῦ γλύπτου Ἰωάννου Μιρόλ : — Ναι, μᾶς εἶπεν ὁ φίλος αὐτοῦ Σατρύ, ὃ Μιρόλ ἔχει πράγματι καλὴν καὶ εὐγενῆ τὴν καρδίαν. "Ολα αὐτὰ ποῦ μοῦ δηγήθητε διὰ τὴν νεότητά του καὶ τοὺς ἡρωίκους του χρόνους, ὅπως ἐξέλθῃ τῆς δυστυχίας καὶ ἀποκτήσῃ ἐν δόνομα, ἀποδεικνύουν τὸν αξιοθαύμαστον χαρακτῆρά του. 'Αλλ' ἔγώ γνωρίζω ἐν ἐπεισόδιον τῆς νεανικῆς του ἡλικίας, ἀπλοῦν καὶ ἀφελές, ποῦ καταδεικνύει καλλίτερον ὅλην τὴν ψυχικὴν ἀγαθότητα, τὴν ἥποιαν δὲ καλλιτέχνης διετήρησε καὶ ἀκολούθως κατὰ τοὺς χρόνους τῶν ἐπιτυχιῶν καὶ τῆς δόξης του. 'Ακούσατε :

Ἐγγωρισθημένοι καὶ συνεδέθημεν ἀπὸ ἔρθρα τινὰ κορτικά, εἰς τὰ δόποια ἔζεύστον γνώμας συμφωνούσας πρὸς τὰς ἴδιας του.

Ἐκατοικούσαμεν εἰς τὴν αὐτὴν συνοικίαν, πολλάκις δὲ μετὰ τὸ δεῖπνον ἤρχετο εἰς τὴν οἰκίαν μου διὰ νὰ συνομιλήσῃ μετ' ἐμοῦ, κατόπιν δὲ τὸν συνώδευον εἰς τὴν οἰκίαν του, καὶ πολὺ συχνὰ ἀνέβαινον εἰς τὸ ἐργαστήριόν του, ὅπου ἐξχολουσιούμενον νὰ συνδιαλεγώμεθα καὶ νὰ συζητοῦμεν περὶ καλλιτεχνίας μέχρι βαθείας νυκτός.

Τὸ ἐργαστήριόν του, εύρισκόμενον ἐπὶ τοῦ πέμπτου πατώματος, συνεκοινώνει μὲ τὸ διαμέρισμα, ὅπου κατώκει μετὰ τῆς μητρός του.

Ἡ μήτηρ του ἦτο τυφλή, προχωρημένης ἡλικίας, ἀλλὰ παράσενος καὶ μικρολόγος, τόσον δὲ εὐχαριστεῖτο νὰ μένῃ κατ' οἴκον, ώστε μόλις ἐξήρχετο, ἐστενοχωρεῖτο, ἐστω καὶ ἄν ἐστηρίζετο εἰς τὸν βραχίονα τοῦ οὗτοῦ της. Ἡ μόνη της εὐχαριστίσης ἦτο νὰ ἀναστρέψεται εἰς διαμέρισμα, τοῦ ὅποιου ἀπὸ πολλῶν ἡδὴ ἐτῶν ἐγνώριζεν ὅλας τὰς διαιρέσεις καὶ τὰς μᾶλλον ἀποκέντρους γνωνίας μέχρι τῆς θέσεως τῶν ἐλαχίστων ἀντικειμένων.

Ὦς πολλοὶ τῶν τυφλῶν, ἥγάπα νὰ φηλαφῇ ἐκ περιεργείας καὶ νὰ συστρέψῃ μεταξὺ τῶν διακτύλων της τὰ ἀντικείμενα ὅπως διὰ τῆς ἀφῆς καὶ τῆς ἀκριβοῦς ἐρεύνης, μορφώσῃ τὴν ἀντίληψίν της καὶ τὴν ἰδέαν της περὶ τῶν ἀντικειμένων, τὰ δόποια δὲν ἔβλεπε.

Ο Μιρόλ, κανούμενος ἔκαστην σχεδόν, εἶτε ἐκ φιλοτεχνικῆς ἴδιοτροπίας εἶτε καὶ ἐξ ἀνάγκης χάσιν τῆς ἐργασίας του προσεκχόμενος μυριά περίεργα ἀντικείμενα,

τὰ ὁποῖα προσέδιδόν εἰς τὸ ἔργαστήριον τοῦ ὄψιν παντοπωλείου ἐν διαφρεΐ μεταχομίσει.

Γνωρίζων τὴν νοσηματικὴν σχεδὸν ἔξιν τῆς μητρός του καὶ φοβούμενος μήπως ποτέ, προσκόδουσα ἐπὶ τινος τῶν ἐν ἀταξίᾳ εὐρισκομένων πραγμάτων ἔκεινων, καταπέσῃ, τὴν παρεκάλεσε νὰ μὴ εἰσέρχεται εἰς τὸ ἔργαστήριον, τού, ὅταν ἔκεινος ἀποσιάζειν. Ὡτὸ προφύλαξις ἀπολλάττουσα αὐτὸν πάσης ἀλλῆς λεπτοτέρας προβλεπτικότητος.

Ἡ σύστασις αὕτη τῷ ἡρκεῖ διότι συνέθαινεν, ἐπὶ παραδείγματι, ἀσάκις ἐγένετο λόγος εἰς τὸν κ. Μιέζολ περὶ τῶν ἔργων τοῦ Ἰωάννου νὰ μελαγχολῇ αὕτη, ν' ἀπελπίζεται καὶ γ' ἀναφωνῇ μετὰ θλίψεως:

— Ἀλλὰ τί λοιπὸν ἐπραξα διὰ νὰ τιμωροῦμαι τοιουτορόπως; Τί δυστυχῆς ποῦ εἴμαι νὰ μὴ βλέπω τὰ ἀγάλματα τοῦ νιοῦ μου, καὶ μονη ἐγὼ νὰ μὴ δύναμαι νὰ θαυμάσω ὅτι δις ὁ κόσμος θαυμάζει!

Καὶ τότε τὸ πρόσωπον αὐτῆς ἐσκυθρώπαζεν καὶ ἡ δυστυχῆς γραία ἐβυθίζετο ἐν βαθείᾳ ὁδύνηρᾳ σιωπῇ.

— Οὕτω δὲ οἱ οἰκεῖοι του, γνωρίζοντες τοῦτο, ἥσαν πολὺ ἐπιφυλακτικοί, ἀλλ' δὲ καλλιτέχνης ὑπέφερεν ἐκ τοῦ φρικώδους τούτου καταναγκασμοῦ, συγχάκις δέ, αἰσθανόμενος τὴν ἀνάγκην ἀνέσεως καὶ ἀνακουφίσεως, ἥρχετο πρὸς συνάντησίν μου.

Ἄπο τινων μηδῶν, σιωπηλός, σύννονος, ἀπερροφημένος ὑπὸ τῆς μιᾶς καὶ τῆς αὐτῆς ἐμπνεύσεως, συγκεχυμένος, μοὶ ἀνέφερε περὶ μιᾶς «Πανδώρας» τῆς ὁποίας, ὡς μοὶ ἔλεγεν, εἶχεν εὔρει τὴν στάσιν, ἀλλ' ἀνεζήτει ἀκόμη τὴν ἔκφρασιν. Εἶχεν ἀλλάξει ἀρκετὰ πρότυπα καὶ ἀρκετὰ ἐπίσης προπλάσματα εἶχεν ἀρχίσει καὶ τὰ κατέστρεψεν, ἔπειτα δὲ εἰργάσθη διὰ τῆς φαντασίας, ἀλλὰ χωρὶς νὰ δυνηθῇ ν' ἀποδώσῃ τὴν περίπλοκον ταύτην φυσιογνωμίαν.

Ἐσπέραν τινὰ μοῦ ἦλθε φαιδρός, εῦθυμος, εὐτυχῆς ἐν χαροποιᾷ δὲ ἔκφράσει ἡρέστο ἀναφωνῶν ἀπὸ αὐτῆς ἔτι τῆς κλίμακος.

— Εὔρηκα! Εὔρηκα! τέλος πάντων μοῦ ἤλθεν δὲ

οἰστρος τῆς φαντασίας. «Ο, τι ἔζητουν ἀπὸ ὅκτω ἥδη μηνῶν τὸ εὖρον ἀμέσως καὶ αἰφνιδίως. Δὲν ἡζεύρω πῶς... Ἀλλ' εἶγαι ὅτι ἡθελα καὶ τὸ ἐτελείωσα... Δὲν τὸ ἔγγιζω πλέον...» Ω τώρα εἴμαι εὐχαριστημένος, τόσον εὐχαριστημένος ὡστε δὲν ἡμιπόρεσα νὰ μὴ ἀναφέρω περὶ τῆς «Πανδώρας» καὶ εἰς αὐτὴν τὴν μητέρα μου!... Πνιγματικά ἀπὸ τὴν χαράν μου, ἔλα νὰ ὑπάγωμεν ν' ἀναπνεύσωμεν δλίγον.

Τὸν ἔλεπον πράγματι τεταραγμένον, ὡς εὐτυχῆ ἐφαστήν, ὅστις ἔλαβεν ἀπρόπτως συνέντεκτην, τὴν δοποίαν εἰς μάτην ἔων τότε ἀνέμενεν.

«Ελαθον τὸν πῦλόν μου καὶ τὸν ἡχολούθησα διασκελίζοντα τὴν κλίμακα.

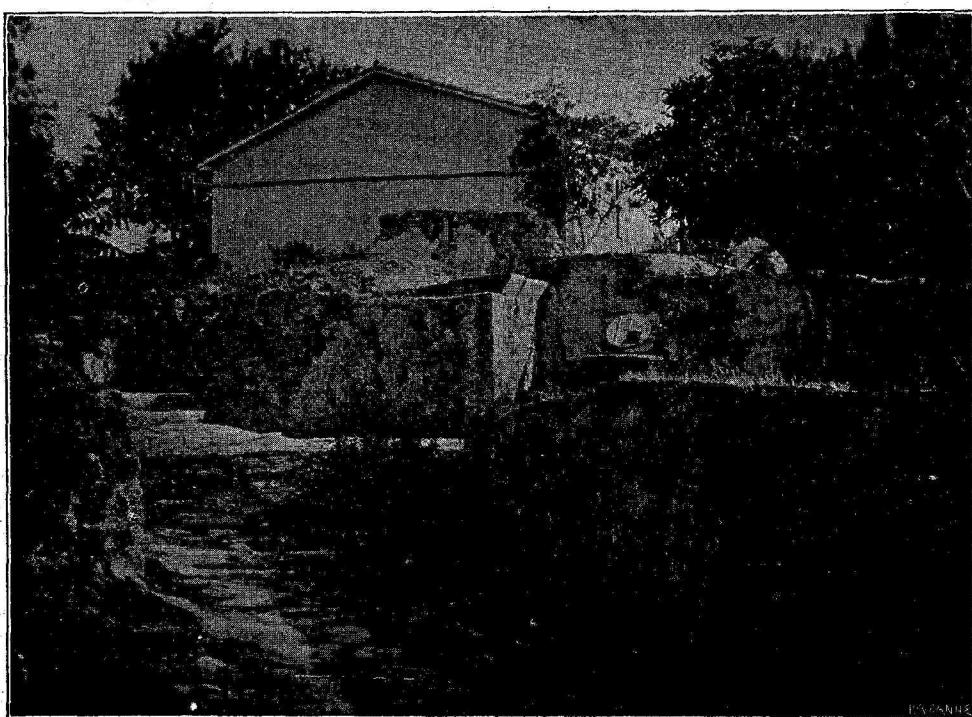
Ἐπὶ τῆς λεωφόρου, λαβών με ἀπὸ τοῦ βραχίονος μὲ παρέσυρεν ὡς παράφρων, μὴ παύων νὰ μοὶ περιγάφῃ τὰς προσδοκίας του, τὰς ἀπογούτευσεις του, τὰς βασάνους του καὶ τὰς ἐλπίδας του μὲ τὰς σκληρὰς διαψεύσεις των μέχρι τῆς ως ἐκ θαύματος ἐπελθούσης ήμέρας, καθ' ἣν ἡ ίδεα ἀπεσπάσθη τοῦ σκότους καὶ ὑπὸ τὴν λάμψιν ἀκτίνος ἀπρόσπτου ἥλιου εἶδεν ὅτι ὥφειλε ν' ἀποδώσῃ: τὸ βλέμμα, τὸ μειδιάμα δὲν τὴν φυσιογνωμίας τὴν ἔκφρασιν, τὴν δοποίαν πράγματι ἀπέδωκεν ἐν τῇ μέθῃ τῆς συλλήψεως του μὲ δλίγον πλήγματα τοῦ ἀντίχειος ἐπὶ τοῦ πηλοῦ...

— Εἶναι τὸ ἀριστούργημά μου, ἐφώναζε. Ναι, τὸ αἰσθάνομαι. Τὴν φοράν αὐτὴν ἔχω τὸ ἀριστούργημά μου.

Καὶ ώμιλει μετ' ἐνθουσιασμοῦ ὡς ὑπὸ τὴν ἐπήρειαν ἀληθοῦς μένης, ἀπορρίπτων αὐτοστιγμέι ἀπὸ τοῦ ἔγκεφάλου του, διὰ τοῦ ὀκτῶ δλους μῆνας ὑπῆρξε δι' αὐτὸν ἀφρομὴ σιωπῆς καὶ μελέτης. Καὶ δλα ταῦτα ἔζεθε μετ' εὐφραδείας ἀνεξαντλήτου καὶ χωρὶς οὐδὲν' ἐπὶ στιγμὴν ν' ἀνακόψῃ τὸ βῆμα, ἐνῷ ἐγὼ μόλις κατώρθουν νὰ τὸν ἀκούω, διότι ἡναγκαζόμην νὰ παρακολουθῶ πνευστιῶν τοὺς γιγαντιαίους βηματισμούς του.

Αἴφνης, ἐν τῷ μέσω τοῦ παραφόρου ἔκεινου βηματισμοῦ του, ἔστη ἀποτόμως φωνῶν:

— Μὰ τὶ τὰ θέλεις... μὲ δῆτα καὶ ἀντοῦ εἰπῶ, δὲν

Ἡ οἰκία ἐν ἣ ἔγραψεν δὲ Σολωμὸς τὸν "Υμνον τῆς ἐλευθερίας

